

॥ శ్రీమద్ వాల్మీకి రామాయణమ్ ॥
॥ సున్దర కాణ్డమ్ సర్గమ్ 34 ॥

- భూయ ఏవ మహాతేజా హనూమాన్మారుతాత్మజః ।
అబ్రవీత్ప్రశ్రితమ్ వాక్యమ్ సీతాప్రత్యయకారణాత్ ॥ 1॥
- వానరో-హమ్ మహాభాగే దూతో రామస్య ధీమతః ।
రామనామాఙ్గితమ్ చేదమ్ పశ్య దేవ్యఙ్గాలీయకమ్ ।
సమాశ్వసిహి భద్రమ్ తే క్షీణదుఃఖఫలా హ్యసి ॥ 2॥
- గుప్రీత్వా ప్రేక్షమాణా సా భర్తుః కరవిభూషణమ్ ।
భర్తారమివ సమప్రాప్తా జానకీ ముదితాభవత్ ॥ 3॥
- చారు తద్బదనమ్ తస్యాస్తామృశుక్లాయతేక్షణమ్ ।
బభూవ ప్రహర్షోదగ్రమ్ రాహుముక్త ఇవోడురాట్ ॥ 4॥
- తతః సా హ్రీమతీ బాలా భర్తుః సన్దేశహర్షితా ।
పరితుట్వా ప్రియమ్ శ్చుత్వా ప్రాశమ్నత మహాకపిమ్ ॥ 5॥
- విక్రాంతస్త్వమ్ సమర్థస్త్వమ్ ప్రాశాస్త్యమ్ వానరోత్తమ ।
యేనేదమ్ రాక్షసపదమ్ త్వయైకేన ప్రధర్షితమ్ ॥ 6॥
- శతయోజనవిస్తీర్ణః సాగరో మకరాలయః ।
విక్రమశ్లాఘనీయేన క్రమతా గోష్ఠదీక్రుతః ॥ 7॥
- న హి త్వామ్ ప్రాక్రుతమ్ మన్యే వనరమ్ వనరర్షభ ।
యస్య తే నాస్తి సన్తాసో రావణాన్నాపి సమృమః ॥ 8॥
- అర్హసి చ కపిశ్రేష్ఠ మయా సమభిభాషితుమ్ ।
యద్యసి ప్రేషితస్తేన రామేణ విదితాత్మనా ॥ 9॥
- ప్రేషయిష్యతి దుర్ధర్షో రామో న హ్యపరీక్షితమ్ ।
పరాక్రమమవిజాయ మత్సకాశమ్ విశేషతః ॥ 10॥
- దిష్ట్యా చ కుశలీ రామో ధర్మాత్మా ధర్మవత్సలః ।
లక్ష్మణశ్చ మహాతేజాః సుమిత్రానన్దవర్ధనః ॥ 11॥
- కుశలీ యది కాకుత్స్థః కిమ్ ను సాగరమేఖలామ్ ।
మహిమ్ దహతి కోపేన యుగాన్తాగ్నిరివోత్థితః ॥ 12॥

అథ వా శక్తిమన్తో తౌ సురాణామ్ అపి నిగ్రహే ।
మమైవ తు న దుఃఖానామస్తి మన్యే విపర్యయః ॥ 13॥

కచ్చిచ్చ వ్యథతే రామః కచ్చిన్న పరిపత్యతే ।
ఉత్తరాణి చ కార్యాణి కురుతే పురుషోత్తమః ॥ 14॥

కచ్చిన్న దీనః సమ్భ్రాంతః కార్యేషు చ న ముహ్యతి ।
కచ్చిన్నురుషకార్యాణి కురుతే స్తవతేః సుతః ॥ 15॥

ద్వివిధమ్ త్రివిధోపాయముపాయమపి సేవతే ।
విజిగీషుః సుహృత్కచ్చిన్నిత్రేషు చ పరస్తవః ॥ 16॥

కచ్చిన్నిత్రాణి లభతే మిత్రైశ్చావ్యభిగమ్యతే ।
కచ్చిత్కల్యాణమిత్రశ్చ మిత్రైశ్చాపి పురస్కృతః ॥ 17॥

కచ్చిదాశాస్తి దేవానామ్ ప్రసాదమ్ పార్థివాత్మజః ।
కచ్చిత్పురుషకారమ్ చ దైవమ్ చ ప్రతిపద్యతే ॥ 18॥

కచ్చిన్న విగతస్నేహో వివాసాన్మయి రాఘవః ।
కచ్చిన్మామ్ వ్యసనాదస్మాన్మోక్షయిష్యతి వానరః ॥ 19॥

సుఖానాముచితో నిత్యమసుఖానామనూచితః ।
దుఃఖముత్తరమాసాద్య కచ్చిద్రామో న సీదతి ॥ 20॥

కౌసల్యాయాస్తథా కచ్చిత్సుమిత్రాయాస్తథైవ చ ।
అభీక్షమ్ శూయతే కచ్చిత్కుశలమ్ భరతస్య చ ॥ 21॥

మన్నిమిత్తీన మానార్హః కచ్చిచ్ఛోకేన రాఘవః ।
కచ్చిన్నాన్యమనా రామః కచ్చిన్మామ్ తారయిష్యతి ॥ 22॥

కచ్చిదక్షాహిమీమ్ భీమామ్ భరతో భ్రాతుర్వత్సలః ।
ధ్వజినీమ్ మన్త్రిభిర్గుప్తామ్ ప్రేషయిష్యతి మత్కుతే ॥ 23॥

వానరాధిపతిః శ్రీమాన్సుగ్రీవః కచ్చిదేష్యతి ।
మత్కుతే హరిభిర్వీరైర్పుత్రో దంతనఖాయుధైః ॥ 24॥

కచ్చిచ్చ లక్ష్మణః శూరః సుమిత్రానన్దవర్ధనః ।
ఆస్త్రవిచ్ఛరజాలేన రాక్షసాన్విధమిష్యతి ॥ 25॥

రౌద్రేణ కచ్చిదస్త్రేణ రామేణ నిహతమ్ రణే ।
ద్రక్ష్యామ్యుల్లేన కాలేన రావణమ్ ససుహృజ్జనమ్ ॥ 26॥

కచ్చిన్న తద్దేమసమానవర్ణమ్
తస్యాననమ్ పద్మసమానగన్ధి ।
మయా వినా శుష్యతి శోకదీనమ్
జలక్షయే పద్మమివాతపేన ॥ 27॥

ధర్మాపదేశాత్త్యజతశ్చ రాజ్యామ్
మామ్ చాప్యరణ్యమ్ నయతః పదాతిమ్ ।
నాసీద్వ్యథా యస్య న భీర్న శోకః
కచ్చిత్స ధైర్యమ్ హృదయే కరోతి ॥ 28॥

న చాస్య మాతా న పితా న చాన్యః
స్నేహోద్విశిష్టో-స్తీ మయా సమో వా ।
తావద్ద్యహమ్ దూతజిజీవిషేయమ్
యావత్ప్రపుత్తిమ్ శృణుయామ్ ప్రియస్య ॥ 29॥

ఇతీవ దేవీ వచనమ్ మహార్థమ్
తమ్ వానరేన్ద్రమ్ మధురార్థముక్తామ్ ।
శ్రోతుమ్ పునస్తస్య వచో-భిరామమ్
రామార్థయుక్తమ్ విరరామ రామా ॥ 30॥

సీతాయా వచనమ్ శృత్వా మారుతిర్భీమవిక్రమః ।
శిరస్యఞ్జలిమాధాయ వాక్యముత్తరమబ్రవీత్ ॥ 31॥

న త్వామిహస్థామ్ జానీతే రామః కమలలోచనః ।
శృత్వైవ తు వచో మహ్యామ్ క్షిప్రమేష్యతి రాఘవః ॥ 32॥

చమూమ్ ప్రకర్షన్మహతీమ్ హర్భృష్కగణసజ్కలామ్ ।
విష్టమ్భయిత్వా బాణౌఘైరక్షోభ్యమ్ వరుణాలయమ్ ।
కరిష్యతి పురీమ్ లజ్కామ్ కాకుత్స్థః శాన్తరాక్షసామ్ ॥ 33॥

తత్ర యద్యన్తరా మృత్యుర్యది దేవాః సహోసురాః ।
స్థాస్యన్తి పథి రామస్య స తానపి వధిష్యతి ॥ 34॥

తవాదర్శనజేనార్యే శోకేన స పరిప్లుతః ।
న శర్మ లభతే రామః సిహ్వార్ధిత ఇవ ద్విపః ॥ 35॥

దర్శరేణ చ తే దేవి శపే మూలఫలేన చ ।
మలయేన చ విస్థేన మేరుణా మన్దరేణ చ ॥ 36॥

యథా సునయనమ్ వల్గ బిహ్మౌష్ఠమ్ చారుకుణ్డలమ్ ।
ముఖమ్ ద్రక్ష్యసి రామస్య పూర్ణచన్ద్రమివోదితమ్ ॥ 37॥

క్రిప్రమ్ ద్రక్షసి వైదేహి రామమ్ ప్రసవణే గిరౌ ।
శతక్రతుమివాసీనమ్ నాకపుష్కల్య మూర్ధని ॥ 38॥

న మామ్యమ్ రాఘవో భుజ్కే న చాపి మధుసేవతే ।
వన్యమ్ సువిహితమ్ నిత్యమ్ భక్తమశ్నాతి పఞ్చమమ్ ॥ 39॥

వైవ దమ్మాన్న మశకాన్న కీటాన్న సరీస్తుపాన్ ।
రాఘవో-పనయేద్గత్వాత్వద్గతేనాంతరాత్మనా ॥ 40॥

నిత్యమ్ ధ్యానపరో రామో నిత్యమ్ శోకపరాయణః ।
నాన్యచ్ఛింతయతే కిమ్ చిత్స తు కామవశమ్ గతః ॥ 41॥

అనిద్రః సతతమ్ రామః సుప్తో-పి చ నరోత్తమః ।
సీతేతి మధురామ్ వాణీమ్ వ్యాహరన్ప్రతిబుధ్యతే ॥ 42॥

ద్రుష్ట్వా ఫలమ్ వా పుష్పమ్ వా యచ్ఛాన్యత్ప్రీమనోహరమ్ ।
బహుశో హా ప్రియేత్యేవమ్ శ్వసమ్స్వామభిభాషతే ॥ 43॥

స దేవి నిత్యమ్ పరితప్యమానస్
త్వామేవ సీతేత్యభిభాషమాణః ।
ధృతవ్రతో రాజసుతో మహాత్మా
తవైవ లాభాయ కృతప్రయత్నః ॥ 44॥

సా రామసజ్జీర్తనవీతశోకా
రామస్య శోకేన సమానశోకా ।
శరన్ముఖేనామ్బుదశేషచన్ద్రా
నిశేవ వైదేహసుతా బభూవ ॥ 45॥

॥ ఇతి సుందర కాణ్డమ్ సర్గమ్ 34 ॥